

TENIM UN PAÍS QUE ÉS UN ABOCADOR DE PURINS

Fins quan aquesta vergonya? Recuperem els aqüífers!

Un any més, s'acosta el dia mundial de l'aigua, el 22 de març, i tenim com a cita obligada la presentació dels **resultats del mostreig de les fonts d'Osona i el Lluçanès** que el Grup de Defensa del Ter realitza anualment. Ho fem gràcies a una fantàstica xarxa de voluntaris que recorren 54 municipis a la recerca de mostres d'aigua de més de 170 fonts. L'anàlisi del seu contingut de nitrats és per a nosaltres un indicador de com estan els aqüífers.

Aquest any, **el 44% de les fonts superen el líndar de 50 mg/L de nitrat, que l'O.M.S** ha fixat com a límit de potabilitat, cosa que les fa no aptes pel consum humà. L'any passat el percentatge de fonts no potables era del 40%.

Dels resultats d'aquest 2026 destaquem que, de les 172 fonts mostrejades, només **9 no han rajat, tan sols un 5% del total**. És un fet que no passava des del 2021, ja que durant aquests quatre anys de sequera pràcticament la meitat de les fonts van deixar de rajar.

En aquest sentit, podríem considerar que el 2021 i 2026 són anys comparables pel fet que el tant per cent de fonts que no han rajat és molt similar i són dos anys de força pluja. En ambdós anys tenim el **44% de les fonts contaminades**. Però al comparar **la mitjana de mg/L d'aquestes fonts contaminades, detectem que ha empitjorat la situació**, ja que hem passat de 131,9 mg/L al 2021 a 144,6 mg/L el 2026, per tant, ara hi ha més nitrats als aqüífers.

Pel que fa a les tres fonts més contaminades, la primera és la **font de la Gana** de Calldetenes, amb **508,7 mg/L**, un valor que supera més de 10 vegades el líndar de potabilitat. En segona posició trobem la **font de Gallisans** de Santa Cecília de Voltregà amb **487,8 mg/L**, seguida de la **font de Santa Cecília** amb **410,7 mg/L** i del mateix municipi.

Aquests resultats posen de manifest algunes tendències que creiem rellevants:

- **CONTINGUT DE NITRATS DEL SÒL**

Dels resultats de les anàlisis, es pot deduir que en algunes zones d'Osona i el Lluçanès pot haver-hi una **elevada concentració en el sòl de nitrats provinents dels purins**. Les abundants pluges dels últims mesos i els resultats de les anàlisis semblen confirmar aquest supòsit. Tot i l'abundant precipitació, la concentració de nitrats als aqüífers ha augmentat notablement, no s'ha pas diluït. Això pot mostrar la gran quantitat de nitrat retingut al sòl durant els anys de sequera i que ara ha estat arrossegat cap als aqüífers. Hem detectat que la concentració de nitrats ha augmentat en el

67% de les fonts que han rajat tant l'any passat (any sec) com aquest 2026 (any plujós).

Aquest fet posa en evidència, com darrerament s'ha afirmat, fins i tot per organismes oficials, que els purins són més un residu contaminant que no pas un adob. **Escampar purins no és fertilitzar el sòl, sinó contaminar la terra.** Tenim una agroindústria del porc que fa servir el nostre país com un abocador a cel obert. Es tracta d'una activitat industrial i, per tant, hauria de tractar els seus residus en lloc d'abocar-los al sòl. **El sòl agrícola no ha de ser mai un abocador.**

- **L'ADMINISTRACIÓ ÉS INCAPAÇ D'ABORDAR LA PROBLEMÀTICA**

Tenim una **administració incapaç d'abordar seriosament la problemàtica.** Des de fa dècades, el Grup de Defensa del Ter hem denunciat que **el creixement de l'agroindústria del porc en comarques com Osona o el Lluçanès ha estat temerari i irresponsable.** Un model de producció de carn industrial, que lluny de limitar-se, es va escampant per tot Catalunya, sobretot a les planes agrícoles. L'administració no ha estat prou valenta per posar límits i fer internalitzar costos al sector porcí, ans al contrari, ha posat catifa vermella i gran quantitat de diners públics per desplegar un model porcí absolutament desproporcionat i sobredimensionat al país que tenim.

Aquesta evidència, esborrona encara més veient la gran quantitat de recursos emprats per lluitar contra la Pesta Porcina Africana, per protegir gratuïtament i de forma generosa el compte de beneficis dels grans industrials dels porcs.

Un model que, d'una banda, no només contamina els aqüífers i suposa una despesa important en aigua, sinó que a més no interioritza els costos ambientals, socials i de salut que comporta. D'altra banda, és un gegant amb peus de fang, estem veient la seva vulnerabilitat amb la PPA i amb les derives de la geopolítica internacional (encariment del gasoil, del pinso i fertilitzants, incertesa dels mercats...). Ens sembla una temeritat, en tot aquest context, seguir posant tots els ous al mateix cistell, i continuar aprofundint en el monocultiu del porc.

- **LA QUALITAT DELS AQÜÍFERS NO MILLORA**

Constatem, any rere any, que la contaminació de les nostres fonts és persistent i no es soluciona. Perdem un patrimoni cultural i natural únic. Perdem uns aqüífers que són les nostres reserves d'aigua. Entre tots hem pagat potabilitzadores, hem construït desenes de quilòmetres de canonades i hem gastat gran quantitat d'energia i diners públics per fer arribar aigua del riu Ter a molts pobles d'Osona. Pobles que abans bevien d'aqüífers nets.

La contaminació de les fonts no és un tema de romanticisme o de nostàlgia sinó que **exemplifica el greu problema de reserves d'aigua que té Catalunya per culpa d'una cabana porcina sobredimensionada**. Mentrestant, el sector porcí industrial, dominat per grans grups empresarials, després de molts anys de beneficis, mai ha assumit ni reparat els greus perjudicis ambientals, socials i econòmics que ha generat.

EL VOLTREGANÈS COM A EXEMPLE DEL DESPROPÒSIT

Enguany presentem els resultats del mostreig de les fonts, a la bonica font de Santa Cecília a Santa Cecília de Voltregà, no només perquè és la tercera font en el penós rànquing de les més contaminades, sinó perquè aquesta **petita àrea del Voltreganès exemplifica molt bé la lamentable gestió dels purins** a Osona i el Lluçanès, en ben pocs quilòmetres:

- **Moltes fonts en el rànquing de les més contaminades.** Històricament, les fonts de Santa Cecília de Voltregà i Les Masies de Voltregà, estan entre les primeres posicions.
- **Gran densitat de granges de porcs**, com en la majoria de racons de la Plana de Vic. Molts porcs, en molt pocs quilòmetres quadrats.
- **Planta de Purins de Masies de Voltregà, des de fa un any tancada.** Com s'ha demostrat amb el pas del temps, aquestes plantes de “desimpacte de purins” no han servit per solucionar el problema, i han estat plantes totalment dependents de subvencions públiques. No hi ha hagut control suficient sobre el seu bon funcionament en la gestió dels purins i han servit com a cortina de fum o tapadora per seguir tenint granges legalitzades. La Planta de Purins de Les Masies de Voltregà està tancada des de fa un any. Durant aquest any, **on ha anat el purí que està declarat a la planta de purins de Voltregà?**
- **Primer cas judicialitzat per contaminació difusa. Els “camps abocador” de Les Masies de Voltregà.** El desembre de 2024, arran d'una denúncia dels Agents Rurals, s'investiga, pel presumpte delictes ambiental per abocament reiterat de purins, a una empresa que té diverses granges a Les Masies de Voltregà, i que a més, es dedica a la gestió de purins. La justícia ha prohibit temporalment a l'empresa abocar més purins en diverses parcel·les agrícoles del Voltreganès. No es tracta de la investigació d'un abocament puntual, sinó de contaminació continuada, per llençar de forma reiterada molts més purins dels permesos en uns terrenys agrícoles de Les Masies de Voltregà. El cas està judicialitzat, i pot crear un precedent molt important, ja que mai s'havia fet una investigació d'aquest tipus. Per aquest motiu hem cregut molt important poder ser part en el judici, i per això volem anunciar que **el Grup de Defensa del Ter hem presentat escrit als jutjats de Vic per personar-nos com a acusació popular en aquest cas**. Per fer d'altaveu i fer pressió, perquè es depurin totes les responsabilitats d'unes pràctiques

presumptament delictives que ens han contaminat els aqüífers, deixant inutilitzades unes reserves d'aigua crucials pel present i futur del nostre país. Serà la fi de la impunitat dels "campes abocador"?

CAL TREBALLAR PER LA RECUPERACIÓ DELS AQÜÍFERS I PER UN CANVI DE MODEL

La situació de contaminació de molts aqüífers a Catalunya, a causa de la ramaderia intensiva, és ben coneguda i assumida per administracions i ciutadania. Però no podem caure en la trista acceptació del problema. Cal actuar per revertir la situació, treballant amb l'objectiu clar de recuperar aquests aqüífers tan importants i estratègics pel futur. Més encara en l'escenari de creixement de les poblacions i canvi ambiental que vivim.

- **Cal una reducció de la cabana porcina**, com a mínim en àrees tan vulnerades com Osona i el Lluçanès, per dimensionar-la al país que tenim (terres i aigua). Estem cansats de què se'ns vulgui estafar amb màgiques solucions tecnològiques; els resultats de les fonts no enganyen. Igualment, també cal plantejar una reducció dels grans escorxadors. En tot cas ens calen petits escorxadors per la pagesia, no pas aquests monstres que gasten molta aigua i ens la tornen contaminada. En molts territoris de Catalunya les macrogranges i els macroescorxadors consumeixen més aigua que la població. Resultat: menys aigua disponible i més contaminada.
- **Cal una reconversió del sector porcí** per promoure una activitat agrícola i ramadera més equilibrada, que pugui servir per reconèixer la tasca de la pagesia que sí que cuida els nostres ecosistemes. Cal diferenciar les activitats industrials de les activitats agrícoles, per evitar la picaresca i la contaminació, mentre promovem una pagesia ajustada al territori.
Perseguir la "contaminació difusa" i els abocaments il·legals de purins. Hi ha massa purí i no és un bon adob, caldria tractar-lo com un residu de la ramaderia industrial. Un residu industrial que actualment s'aboca als camps i que ha provocat greus problemes de contaminació de les reserves d'aigua a Catalunya.

Recuperem els aqüífers! Canviem el model! La terra agrícola no és un abocador!

Grup de Defensa del Ter, 22 de març de 2026, Santa Cecília de Voltregà
Defensar el Ter és estimar la terra!